

Az egészségügyi szakdolgozók nyugdíj melletti munkavégzésének rendezése

Független Egészségügyi Szakszervezet

Készítette: Dr. Szabó Imre Szilárd, PhD

ügyvéd, munkajogi szakjogász

1. A nyugdíjban részesülő személyek foglalkoztatása a közszférában

A nyugdíj melletti munkavégzésnek számtalan formája lehet, így a klasszikus munkaviszonyban történő foglalkoztatástól kezdve, lehetőség van egyéni vagy társas vállalkozóként tevékenységet folytatni, továbbá szintén korlátlanul lehetséges a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyok (megbízás, vállalkozói szerződés) keretében munkát végezni, illetőleg továbbra is lehetőség van a közérdekű nyugdíjas szövetkezetekben történő munkavégzésre is. Az elmúlt években bekövetkező jogszabályváltozások alapján ma már a saját jogú nyugdíjas személy¹ a nyugellátás folyósítása mellett idő- és kereseti korlát² nélkül vállalhat munkát, folytathat kereső tevékenységet a versenyszférában, és nem terheli járulékfizetési kötelezettség³, a kifizetőt pedig szociális hozzájárulási adó⁴. Ugyanakkor a közszféra tekintetében jelentős korlátozások, illetve tiltások kerültek szabályozásra 2012-ben, amelyek – általánosságban – irányadók a mai napig.

A közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. Határozat (a továbbiakban: Kormányhatározat) nyomán a **nyugellátás**, illetve más nyugdíjszerű ellátás folyósítása mellett a közszférában történő munkavégzésre **főszabály szerint nem kerülhet sor**. A Kormányhatározat alapján

- meg kell szüntetni a közalkalmazotti jogviszonyban és kormányzati szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott jogviszonyát, ha a foglalkoztatott a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte (nyugdíjra jogosult);
- nem tölthető be a nyugdíjra jogosult foglalkoztatott jogviszonyának megszüntetése miatt megüresedett álláshely közalkalmazotti jogviszonnyal és kormányzati szolgálati jogviszonnyal, továbbá a feladat ellátására megbízási és vállalkozási szerződés sem köthető;

¹ A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) megfogalmazása szerint a biztosítási-, járulékfizetési kötelezettség alóli mentesítés a kiegészítő tevékenységet folytató személy által folytatott kereső tevékenységre terjed ki. Kiegészítő tevékenységet folytónak minősül a saját jogú nyugdíjas, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és egyéni vagy társas vállalkozónak minősül, akkor is, ha a saját jogú vagy a hozzátartozói nyugellátás folyósítása szünetel. Saját jogú nyugdíjas személynek minősül az aki, társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.), illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával megállapított saját jogú nyugellátásban (öregségi teljes nyugellátásban, ide értve a nők 40 éves jogosultsági idő alapján igényelhető öregségi teljes nyugellátásban részesülő személyt, öregségi résznyugdíjban) részesül, (..)

² Hatályát vesztesse a keresi korlátra vonatkozó Tny. rendelkezés is, amely szerint a minimálbér 18 szorosát elérő jövedelem esetén a nyugellátás folyósítását szüneteltetni kellett, ma már ez a szabály nem hatályos

³ Tbj. 6. § (1) bekezdés

⁴ A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény (a továbbiakban: Szcho tv.) 5. § (1) bekezdése g) pont

- nem létesíthető új közalkalmazotti jogviszony, kormányzati szolgálati jogviszony, továbbá nem köthető megbízási szerződés és vállalkozási szerződés nyugdíjra jogosult személlyel.

Mindezekről a munkáltató abban az esetben térhet el, ha azt a költségvetési szerv különösen fontos érdeke indokolja, és a költségvetési szerv vezetője a Kormány véleményének kikérését követően a nyugdíjra jogosult személy foglalkoztatásáról, illetve továbbfoglalkoztatásáról dönt.

Az öregségi nyugdíjban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban részesülő személyek ellátásának folyósítását – az ellátás kezdő időpontjától, ellátásban részesülőként létesített jogviszony esetén pedig a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig – **szüneteltetni kell**, amennyiben az alábbi jogviszonyok valamelyikében áll az ellátott:

- közalkalmazotti jogviszony,
- egészségügyi szolgálati jogviszony (...).⁵

Abban az esetben, ha a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az ellátást a felsorolt jogviszony fennállása alatt állapítja meg, akkor az ellátás megállapításának kezdő napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig kell a folyósítást szüneteltetni. Ha a felsorolt jogviszonyok valamelyikében áll az érintett, úgy azt az öregségi nyugdíj igényének előterjesztésekor jeleznie szükséges. Amennyiben a felsorolt jogviszonyok valamelyikét létesíti az érintett, akkor azt haladéktalanul, de legkésőbb a jogviszony létesítésétől számított 15 napon belül kell bejelentenie a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak.

Az öregségi nyugdíj, illetve az ellátások kérelmére akkor folyósíthatóak újból, ha a jogosult igazolja a jogviszony megszűnését.⁶

Kiemelendő, hogy az öregségi nyugdíj, valamint az említett ellátások szüneteltetésének időtartama alatt az érintett nyugdíjasnak, illetve ellátásban részesülőnek minősül.⁷ Ennek következtében például a nyugdíjas személy foglalkoztatása továbbra is járulék- és szociális hozzájárulási adó mentes, mivel kiegészítő tevékenységűnek minősül, továbbá más kulturális, közlekedési kedvezmények szempontjából is jelentős e szabály.

Szintén fontos, hogy az újbóli folyósítás során a jogosultat az ellátás szüneteltetést megelőző összegének az időközi nyugdíjemelések mértékével megemelt összege illeti meg.⁸

*A közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat alkalmazásának eltérő szabályairól szóló 1374/2022. (VII. 29.) Korm. határozat alapján a Kormány véleményének kikérése nélkül **foglalkoztatható** 2022. szeptember 1. napjától 2023. augusztus 31. napjáig az a személy, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, ha a foglalkoztatásra*

- szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgálatonál, intézményben, hálózatonál vagy
- köznevelési vagy szakképző intézményben

kerül sor.

Az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól szóló 268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet úgy rendelkezik, hogy 2022. szeptember 1-jétől 2023. augusztus 31-éig

⁵ Tny. 83/C. §, Kht. 25-26. §

⁶ Tny. 83/C. § (4) bekezdés

⁷ Tny. 83/C. § (3) bekezdés

⁸ Tny. 83/C. § (5) bekezdés, Tny. 83/A. § (3) bekezdés

nem szüneteltethető az öregségi nyugdíj, a korhatár előtti ellátás, (..) folyósítása. Ha az ellátásra jogosult foglalkoztatási jogviszonya 2022. augusztus 31. napját követően jött létre, a foglalkoztatási jogviszony létesítésének időpontját követő 12. hónap utolsó napjáig, ha a foglalkoztatási jogviszonyban álló személy ellátását 2022. augusztus 31. napját követő kezdő időponttól állapítják meg, akkor az ellátás kezdő időpontját követő 12. hónap utolsó napjáig nem szüneteltethető az ellátás folyósítása. Ezek a szabályok – *az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól* szóló 268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet alkalmazása alóli kivételekről szóló 269/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet alapján – azonban **csak a szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózaton, illetve köznevelési vagy szakképző intézményben foglalkoztatottak esetében alkalmazhatóak**. A 2023. április 28-án megjelent Magyar Közlöny alapján a 268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet módosításával **hatályon kívül helyezésre került az a határidő (2023. augusztus 31.)**, ameddig a szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózaton, továbbá köznevelési vagy szakképző intézményben – a Tny. 83/C. § (1) bekezdésében meghatározott jogviszonyban – foglalkoztatott nyugdíjas esetében nem szüneteltethető a nyugellátás folyósítása. Ezzel egyidejűleg a Közlönyben kihirdetésre került, hogy módosul *a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről* szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat alkalmazásának eltérő szabályairól szóló 1374/2022. (VII. 29.) Korm. határozat április 29-étől úgy, hogy határidőre tekintet nélkül – a Korm. határozat visszavonásáig – **nem kell a Kormány véleményét kikérni a nyugdíjas személynek** a szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózaton, továbbá köznevelési vagy szakképző intézményben **történő foglalkoztatásához** [1167/2023. (IV. 28.) Korm. határozat].

A fentiek alapján megállapítható, hogy **ellentétes folyamatok zajlottak le a verseny és a közszféra területén**. Míg a versenyszférában korlátok nélküli kifizetői adó és járulékmentes foglalkoztatás valósul meg a nyugdíjas személyek esetében, eddig a közszférában tiltás valósult meg. Azonban **a közszféra egyes területein tapasztalt szakember hiány** szükségessé tette a korlátozások feloldását, és így egyes területek vonatkozásában lehetővé vált a nyugdíj melletti foglalkoztatás (a nyugellátás folyósításának szüneteltetése nélkül), illetve más atipikus módon kerül sor a visszafoglalkoztatásra. A 2023. április végi módosítások már határidőre tekintet nélkül (kvázi általánosan) teszik lehetővé a közszféra egyes területein (pl.: oktatás) a nyugdíjasok (ellátásuk szüneteltetése nélküli) foglalkoztatását.

Azaz a hatályos jogszabályi környezet alapján nem példa nélküli, hogy nyugellátás folyósítása mellett történik a közszférában a nyugdíjas személy foglalkoztatása, és a jogalkotási törekvések is az irányba mozdultak el, hogy az általános szabályok e téren lazuljanak

2. Az egészségügyi dolgozók visszafoglalkoztatása a nyugdíjazást követően

Az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Eüt.) 16/B. § (1) bekezdése alapján azt az egészségügyi szolgálati jogviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban álló egészségügyi dolgozót, akinek a megállapított pénzellátása folyósítását a Tny. 83/C. §-a alapján szüneteltetik, a munkáltató – általa meghatározott összegű – **jövedelemkiegészítésben részesítheti, az Eüt. 16/B. § (2)-(7) bekezdésben foglalt feltételek, valamint kormányrendeletben meghatározott eljárásrend szerint és jóváhagyás birtokában.**⁹ Az Eüt. 16/B. § (2) bekezdése szerint a

⁹ Az Eüt. 16/C. §-a alapján a jövedelemkiegészítés a korhatár előtti ellátás mellett az említett jogviszonyokban munkát végző egészségügyi dolgozóra is alkalmazni kell.

jövedelemkiegészítésnek az egészségügyi dolgozót megillető – nettó – mértéke nem lehet magasabb az egészségügyi dolgozót a foglalkoztatásra irányuló jogviszony fennállása miatt történő szüneteltetés hiányában egyébként megillető pénzellátás havi összegénél. Azaz **a jövedelemkiegészítés az egyébként a dolgozó részére megállapított nyugellátás összegével azonos.**

Az egészségügyi dolgozó nem jogosult jövedelemkiegészítésre a fizetés nélküli szabadság, valamint az egész napos igazolatlan távollét időtartamára. A jövedelemkiegészítés emiatt kieső összegét a tárgyhónapban kieső munkanapok számának a továbbfoglalkoztatott munkarendje szerinti, a tárgyhónap egészére megállapított munkanapok számához viszonyított arányában, 100 forintra kerekítve kell megállapítani. Nem jár jövedelemkiegészítés a felmentési időnek arra a részére, amely időtartam vonatkozásában az egészségügyi dolgozót a munkavégzési kötelezettség alól mentesítették [Eüt. 16/B. §].

A jövedelemkiegészítés személyi jövedelemadó fizetési kötelezettséget (15%) von maga után, de nem terheli társadalombiztosítási járulék (18,5%) [Eüt. 16/B. § (7) bekezdés, személyi jövedelemadóról szóló törvény].

A munkáltatók a jövedelemkiegészítés pénzügyi fedezete érdekében támogatást igényelhetnek [Eüt. 16/D. §]. *A közsférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elveknek az egészségügyi dolgozók vonatkozásában történő érvényesítéséről és végrehajtásáról szóló 124/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet* rendezi a támogatás kapcsolódó részletszabályait.

A gyakorlatban az a 2013-tól alkalmazott eljárás a munkáltatók részéről **jelentős adminisztrációval jár, és indokolatlanul bonyolítja a visszafoglalkoztatást.** Az egészségügyi szakdolgozók esetében pedig – tapasztalatok bizonyítják, hogy – a jövedelemkiegészítés **több hónapos csúszással** érkezik meg a bankszámlákra, és ez idő alatt az érintett nyugdíjban sem részesül a szünetelés bejelentése miatt. Így a dolgozó **kiszolgáltatott helyzetbe kerül, és ez negatív hatással bír a foglalkoztatásra és az érintettekre egyaránt.**

Továbbá **míg a nyugdíjak esetében** a nyugellátások évenkénti emelését¹⁰, a kiegészítő emelést¹¹, a nyugdíjprémiumot¹², valamint a 13. havi nyugdíjat¹³ megalapozó rendelkezések, feltételek a **Tny.-ben rögzítettek**, addig az **egészségügyi dolgozók esetében ennek jogszabályi alapja nincs, mivel a jövedelemkiegészítés előzőek szerinti emelése, kiegészítése nincs törvénybe iktatva.** Ez **tovább fokozza** az érintettek esetében a **bizonytalanságot.**

Az előzőekből látható, hogy **az egészségügyi szakdolgozók nyugdíj melletti foglalkoztatása szükségtelenül bonyolult és nem szolgálja az érintettek érdekeit.**

2022. december 18-án hatályba lépett 1630/2022. (XII. 16.) Korm. határozat¹⁴ alapján egészségügyi szolgálati jogviszony létesítése, az egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személy foglalkoztatása, valamint az egészségügyi szolgálati jogviszonnyal betöltött álláshely vonatkozásában a Kormányhatározatban foglaltaktól eltérően a Kormány véleményének kikérése helyett az egészségügyért felelős miniszter véleményét kell kikérni, amikor a nyugdíjas személy foglalkoztatását a költségvetési szerv különösen fontos érdeke vagy

---

¹⁰ Tny. 62. § (1) bekezdés

¹¹ Tny. 62. § (3)-(4) bekezdés

¹² Tny. 101. § (6)-(8) bekezdés

¹³ Tny. 6/A. §

¹⁴ *a közsférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozatnak, valamint a közsférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozatnak az egészségügyi ágazatban való végrehajtásáról szóló 1150/2013. (III. 22.) Korm. határozatnak az egészségügyi szolgálati jogviszony tekintetében történő eltérő alkalmazásáról szóló 1630/2022. (XII. 16.) Korm. határozat*

alaptevékenysége indokolja. Továbbá nem kell alkalmazni a Kormányhatározatot – a jogviszonya megszűnéséig – azon egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló egészségügyi dolgozó vonatkozásában, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, és azért nem rendelkezik a Kormány 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat 1. pont 1.3. és 1.7. alpontja szerinti egyetértő véleményével, mert a *közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat egészségügyi dolgozókra való alkalmazásának felfüggesztéséről szóló 1103/2020. (III. 14.) Korm. határozat*¹⁵ alapján mentesült a Kormányhatározat szerinti véleményeztetési kötelezettség alól.

3. Javaslat az egészségügyi szakdolgozók nyugdíj melletti munkavégzésének rendezése érdekében

A fentiekre tekintettel javasolt a **Kormányhatározat alapjainak átgondolása** a mai közszférát érintő foglalkoztatási adatokra tekintettel és annak **értékelését követően** véleményünk szerint indokoltta válik a Kormányhatározat **egészének hatályon kívül helyezése**.

Az előzőek szellemében álláspontunk szerint **a cél az egységes szabályozás megvalósítása**, amihez szükséges, hogy az **egészségügyi dolgozókra vonatkozó eltérő szabályok megszüntetésre kerüljenek**. Egy **átlátható, felesleges adminisztrációtól, bürokratikus ügyintézésztől mentes eljárás** megvalósítását kérjük, amelyben **az egészségügyi dolgozók nyugdíj melletti foglalkoztatására ugyanolyan feltételekkel kerülhetne sor, mintha a versenyszférában kerülnének foglalkoztatásra**.

Ugyanakkor – a szakember hiány ellenére – **szükséges annak vizsgálata** (intézményi szinten), hogy a nyugellátás mellett foglalkoztatott egészségügyi dolgozók valóban **alkalmasak-e a munkakört betölteni, és képesek-e feladataik – a bérezésnek megfelelő – magas színvonalú ellátására**. E tárgykörben kiemelendő, hogy **az egészségügyi ellátás biztosítása érdekében egyensúlyra kell törekedni a nyugdíjasok foglalkoztatása és „túlfoglalkoztatása” kapcsán**, és a fiatalabb generáció előtérbe helyezését szem előtt kell tartani, azonban ezt nem a nyugdíj melletti munkavégzés szabályainak fentiekben bemutatott rendelkezéseivel kell elérni.

---

¹⁵ E kormányhatározat alapján nem kellett alkalmazni az egészségügyi dolgozók vonatkozásában a járványügyi készség időtartama alatt a Kormányhatározatban foglalt engedélyeztetési eljárást, amely **a mai napig diszkriminatív intézkedésnek minősül**.